

Meerjarenplan Cursussen IVN- en KNNV afdeling Tilburg

Goedgekeurd

In opdracht van de besturen van de IVN- en KNNV-afdeling Tilburg

uitgevoerd door

Marlieke van Woerkom i.s.m. Henk Moller Pillot, Alie Stofberg, Gerrit de Jong, Rob Vereijken, Kim Kokkelink, Jojanneke van Zandwijk en Jos Bertens

november 2018

Inhoud

	Pag.
1. Inleiding	2
1.1 Missie landelijk IVN en doel landelijke KNNV	2
1.2 Blijven ontwikkelen en actief worden	3
1.3 Een doorgaande ontwikkellijn in het cursusaanbod	4
1.4 Doelgroep en leeswijzer	4
2. Een doorgaande ontwikkellijn cursussen en verdiepende workshops	5
2.1 Wat is een doorgaande ontwikkellijn?	5
2.2 Het beste van beide afdelingen samengevoegd	5
a. De IVN-lijn	6
b. De KNNV-lijn	6
c. Beginnersgroepen als ontbrekende schakel	6
d. Wat is een beginnersgroep?	7
e. Schematische weergave van de doorgaande ontwikkellijn	7
3. De cursussen nader beschouwd	9
3.1 Driejarig schema cursussen	11
3.2 Vele mogelijkheden	13
4. Praktische zaken	14
5. Hoe verder met dit plan?	15

1. Inleiding

Op 4 mei 2018 heeft het bestuur van de IVN-afdeling Tilburg aan Marlieke van Woerkom het verzoek gericht een Meerjarenplan cursussen op te stellen voor de afdeling. Het bestuur van de KNNV-afdeling Tilburg heeft zich op 18 september 2018 bij dit verzoek aangesloten. Al jaren stemmen beide afdelingen het cursusaanbod met elkaar af in het Cursusoverleg. Dit heeft echter, tot nu toe, niet geleid tot een doorgaande lijn c.q. een consistent aanbod met betrekking tot cursussen, omdat een onderliggend plan ontbrak. Met dit gezamenlijk plan van beide afdelingen wordt deze lacune gedicht. Dit Meerjarenplan cursussen is tot stand gekomen in samenwerking met Henk Moller Pillot, Alie Stofberg, Gerrit de Jong, Rob Vereijken, Kim Kokkelink, Jojanneke van Zandwijk en Jos Bertens. De missie van het landelijk IVN en het doel van de landelijke KNNV zijn het uitgangspunt van dit Meerjarenplan.

1.1 Missie landelijk IVN en doel landelijke KNNV

Het landelijk IVN heeft haar missie als volgt geformuleerd:

Het IVN verbindt mens en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is.¹

Hét middel om de missie te realiseren is volgens het IVN natuureducatie. Zij schrijft hierover in haar meerjarenvisie 2021:

‘Natuureducatie biedt in deze tijd legio kansen: mensen willen zich hun hele leven blijven ontwikkelen, ze willen gezonder en duurzamer leven, in balans zijn met hun omgeving, van de natuur leren en er inspiratie uit halen. Educatie is voor het IVN altijd een middel geweest om nieuwe enthousiaste vrijwilligers aan te trekken (...)’.

Het belang van natuureducatie is hiermee voor het IVN tweeledig, namelijk:

1. Blijven ontwikkelen en daarmee inzicht krijgen in de relatie mens en natuur en de invloed van die relatie op het persoonlijk leven; en
2. Natuureducatie inzetten als middel om nieuwe enthousiaste vrijwilligers c.q. actieve leden aan te trekken.

Volgens de statuten heeft het KNNV als doel:

- a. het vermeerderen van de kennis van de natuur in de ruimste zin en het verbreiden van deze kennis;
- b. het aankweken van de belangstelling voor en liefde tot de natuur, in de eerste plaats onder haar leden doch ook buiten de vereniging;
- c. het bijdragen aan de natuur- en landschapsbescherming in de ruimste zin;

een en ander in het bijzonder in Nederland doch ook daar buiten.²

Beide verenigingen zetten zich in om mensen te enthousiasmeren voor de natuur en hebben daarbij het zich blijven ontwikkelen c.q. het vermeerderen van kennis over de natuur hoog in het vaandel staan. Daartoe organiseren zij een breed scala aan activiteiten, zoals openbare wandelingen, lezingen, doelgroepgerichte activiteiten, werkgroepen, specials en cursussen. Sommige activiteiten

¹ Bron: <https://www.ivn.nl/missie-en-visie>

² Bron: www.knnv.nl/kernegegevens-knnv

zijn toegankelijk voor de eigen leden, andere activiteiten zijn toegankelijk voor een ieder die geïnteresseerd is in de natuur.

De *reden* waarom mensen -die geïnteresseerd zijn in de natuur- deelnemen aan de activiteiten van de IVN- en/of KNNV-afdeling is verschillend en er zijn grofweg drie groepen te onderscheiden:

1. Voor sommige is het deelnemen aan de activiteiten vrijblijvend en incidenteel; ze wandelen eens mee, volgen een cursus of lezing, maar daar blijft het bij. Behoeftes aan meer hebben ze niet.
2. Anderen worden door die activiteiten zó enthousiast dat ze méér willen; na een cursus gevolgd te hebben willen ze verder; meer leren, meer ontdekken en beleven. Dit is de groep die zich wil blijven ontwikkelen; en tenslotte
3. Zijn er mensen bij wie die ontwikkeling het punt bereikt dat de behoefte ontstaat om de opgedane kennis met onbekenden en/of andere leden te delen; zij worden actief binnen één of beide vereniging(en).

1.2 Blijven ontwikkelen en actief worden

Om tegemoet te komen aan de behoeften van groep 1 hoeft er niets te veranderen. Beide afdelingen organiseren, al dan niet in gezamenlijkheid, voldoende activiteiten waaraan deze groep vrijblijvend en incidenteel deel kan nemen.

Bij groep 2 ligt dit anders. Als mensen, nadat ze bijvoorbeeld een aantal keer deelgenomen hebben aan een openbare wandeling, méér willen, dan kunnen ze een korte cursus of de Natuurcursus gaan volgen. Tot zover geen probleem. Maar als die korte cursus of de Natuurcursus afgerond is en ze willen zich blijven ontwikkelen, maar geen NatuurGidsenOpleiding (NGO) volgen of lid worden van een KNNV-werkgroep, dan is die mogelijkheid er (nog) niet. Of, zoals een van de docenten na afsluiting van de laatste Natuurcursus uitriep: 'Wat doen we met deze cursisten? We zien ze nooit meer!'. Dat is ook het beeld bij veel korte cursussen. Een enkele cursist wordt lid van de IVN- en/of KNNV-afdeling, anderen zie je soms terug bij een volgende cursus, maar het overgrote deel verdwijnt weer in de anonimiteit en uit beeld. En dat is om meerdere redenen jammer. Enerzijds omdat het realiseren van de missie van het IVN en het doel van de KNNV verder weg blijft dan nodig is en anderzijds omdat beide afdelingen daarmee mogelijk nieuwe actieve leden (groep 3) laat lopen. En actieve leden zijn nodig om de missie van het IVN en het doel van de KNNV in de volle breedte te realiseren.

Groep 2 is met andere woorden een cruciale groep wanneer het gaat om het vergroten van het aantal actieve leden. Zij zijn nieuwsgierig, leergierig en enthousiast. Wanneer je deze groep goed meeneemt en hen faciliteert om zich te blijven ontwikkelen, wanneer het lukt om hun enthousiasme voor de natuur te blijven voeden, dan wordt de kans groter dat zij door zullen stromen naar groep 3, de groep waarin de potentieel actieve leden zitten.

Ook bij groep 3 zijn er kansen die beide afdelingen nu niet ten volle benutten. Als mensen eenmaal de behoefte voelen om actief te worden binnen de IVN- en/of KNNV-afdeling, dan ontstaat de vraag wat deze mensen nodig hebben om actief te blijven. Wat moeten beide afdelingen daarvoor, al dan niet in gezamenlijkheid, organiseren? En ook: is eenmaal actief zijn binnen een of beide afdelingen als natuurgids, als bestuurslid, als begeleider van een cursus, als.... -noem maar op- het eindpunt? Zijn er dan geen mogelijkheden meer om je nog verder te ontwikkelen? Wij denken van wel.....

1.3 Een doorgaande ontwikkellijn in het cursusaanbod

Om het mogelijk te maken dat mensen zich, op natuurgebied, kunnen blijven ontwikkelen én om het aantal actieve leden voor beide afdelingen te vergroten is het dus noodzakelijk dat er een cursusaanbod ontstaat dat gebaseerd is op een doorgaande ontwikkellijn (zie volgende hoofdstukken).

1.4 Doelgroep en leeswijzer

In dit Meerjarenplan cursussen richten we ons op alle volwassenen³ zonder verstandelijke beperking die geïnteresseerd zijn in de natuur. We kiezen voor deze doelgroep omdat dit de doelgroep is die beide verenigingen op dit moment het meest 'bedienen' en het al een grote stap voorwaarts is als we een doorgaande ontwikkellijn voor deze groep kunnen realiseren. Daarbij richten we ons alleen op het cursusaanbod en de daarop aansluitende verdiepende workshops.

In hoofdstuk 2 beschrijven we eerst wat bedoeld wordt met een doorgaande ontwikkellijn en hoe deze optimaal gerealiseerd wordt in de samenwerking van beide afdelingen. Als nieuwe 'activiteit' voegen we daar de 'beginnersgroep' in. We sluiten dit hoofdstuk af met een schematische weergave van de doorgaande ontwikkellijn en het groot aantal keuzes dat voor de doelgroep ontstaat wanneer besloten wordt tot uitvoering van dit Meerjarenplan cursussen.

In hoofdstuk 3 nemen we de diverse cursussen onder de loep en doen we een voorstel voor een driejarig schema cursussen.

Tot slot stippen we in hoofdstuk 4 een aantal praktische zaken aan die geregeld 'moeten' worden om dit Meerjarenplan cursussen ten uitvoer te brengen.

³ De term 'volwassenen' moet hier ruim genomen worden. Uiteraard zijn ook personen jonger dan 18 jaar welkom als deelnemer aan een cursus.

2. Een doorgaande ontwikkellijn cursussen en verdiepende workshops

Om het mogelijk te maken dat mensen zich, op natuurgebied, kunnen blijven ontwikkelen én om het aantal actieve leden voor beide afdelingen te vergroten is het noodzakelijk dat er een cursusaanbod ontstaat dat gebaseerd is op een doorgaande ontwikkellijn.

2.1 Wat is een doorgaande ontwikkellijn?

Een doorgaande ontwikkellijn biedt mensen kansen om zich zowel in de breedte als in de diepte te ontwikkelen -emotioneel, cognitief en sociaal- waarbij geen ontwikkelenergie verloren gaat omdat op het ene moment wordt tegengehouden wat op het andere werd gestimuleerd.

Kijk bijvoorbeeld naar de mensen die afgelopen zomer de Natuurcursus afgerond hebben. Sommige van hen stromen door naar de NatuurGidsenOpleiding (NGO), maar niet iedereen wil dat of is daar aan toe. Sommigen worden lid van een KNNV-werkgroep, maar niet alle werkgroepen zijn zó ingericht dat nieuwkomers makkelijk kunnen instromen en hun plek kunnen vinden. Wat al deze cursisten van de Natuurcursus gemeen hebben is dat ze enthousiast geworden zijn. Ze zijn gestimuleerd en willen (mogelijk) méér, maar die mogelijkheid is er binnen beide afdelingen op dit moment niet afdoende. Of met andere woorden; dát wat gestimuleerd werd komt plotseling tot stilstand omdat er geen passend vervolgaanbod is en dat betekent (ontwikkel)energieverlies. Dat geldt zowel op het cognitieve (meer kennis opdoen) als op het sociaal/emotionele vlak.

De afsluitende weekenden van de Natuurcursus heeft de band tussen de mensen verstevigd; ze hebben elkaar beter en op een andere manier leren kennen. Als je deze groep, of een deel van deze groep, mee kunt nemen naar een vervolgcursus dan groeit het 'thuis'-gevoel en dat is belangrijk, want een voorwaarde om je te kunnen ontwikkelen is dat je je thuis voelt tussen de mensen om je heen en dat die mensen met elkaar een gemeenschap vormen. Een gemeenschap waarin aandacht is voor en betrokkenheid bij elkaar. Dát is ook wat een vereniging een vereniging maakt (het woord zegt het al!) en een niet te onderschatten factor als het gaat om het 'vast houden' c.q. het binden van mensen aan een vereniging en hun (eventuele) doorgroei naar actief lid.

2.2 Het beste van beide afdelingen samengevoegd

Het IVN is een vereniging waarbij de nadruk ligt op natuureducatie, bij de KNNV ligt de nadruk op zelfstudie en natuurbeheer. In de samenwerking van IVN en KNNV, zo schrijft de landelijke KNNV in haar Meerjarenbeleidsplan 2017-2020, zien wij het beste van beide organisaties samenkomen: de kennis van de KNNV en de externe gerichtheid en educatie van het IVN.⁴

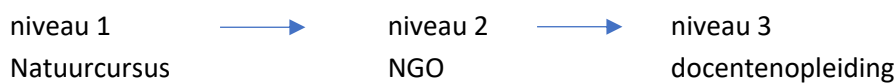
Dit beste van beide organisaties is ook terug te vinden in dit Meerjarenplan cursussen. Door een 'IVN-lijn' te verbinden met een 'KNNV-lijn', ontstaat er een consistente, doorgaande ontwikkellijn voor iedereen die geïnteresseerd is in de natuur en zich daarin verder wil ontwikkelen.

In elke 'lijn' onderscheiden we een aantal kennisniveaus, waarbij de IVN-lijn gericht is op een doorgroei naar het overdragen van kennis aan (vooral) geïnteresseerde niet-leden, terwijl de KNNV-lijn gericht is op het verdiepen van de kennis van (vooral) de eigen leden.

⁴ Bron: <https://bit.ly/2vMGSw1>

Het is belangrijk om u -als lezer van dit plan- te realiseren dat het onderscheid dat in dit plan gemaakt wordt in een IVN- en een KNNV-lijn, alleen bedoeld is om aan te geven wat 'eigen' is aan beide verenigingen en wat het voor mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur oplevert als beide verenigingen intensief samenwerken. Die samenwerking biedt mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur de mogelijkheid om zich te ontwikkelen in de richting die zij zelf voor ogen hebben, namelijk: het verdiepen van de eigen kennis (KNNV) en/of het kunnen overdragen van deze kennis aan derden (IVN). Dit neemt echter niet weg dat deze mensen bij een bepaalde keuze lid moet worden van de KNNV- en/of IVN-afdeling. Daarnaast geeft het onderscheid in een IVN- en een KNNV-lijn aan welke vereniging de eindverantwoordelijkheid draagt voor de onderscheiden cursussen.

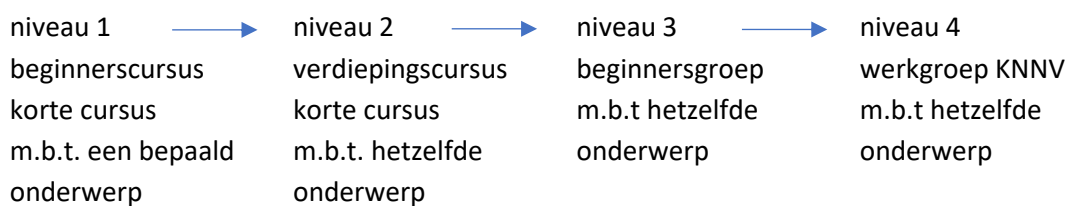
a. De IVN-lijn

Dit is een duidelijke IVN-lijn, waarbij deelnemers eerst zelf natuurkennis opdoen (niveau 1) om vervolgens, náást het opdoen van meer natuurkennis, te leren hoe zij deze opgedane kennis over kunnen dragen aan onbekenden (niveau 2 en 3).

Deelnemers die geen behoefte hebben om hun opgedane natuurkennis over te dragen aan onbekenden, kunnen zich in deze IVN-lijn -na niveau 1- niet verder ontwikkelen (de verdiepende workshops even buiten beschouwing latend). Dat is wel mogelijk door, bij wijze van spreken, 'over te stappen' op de KNNV-lijn.

b. De KNNV-lijn

Dit is een duidelijke KNNV-lijn, waarbij deelnemers zich steeds meer verdiepen in één en hetzelfde onderwerp of desgewenst in meerdere onderwerpen gelijktijdig of na elkaar.

Wanneer alsnog de behoefte ontstaat om de opgedane kennis over te dragen aan onbekenden, dan kan deelgenomen worden aan de NGO of docentenopleiding waarna onder andere het geven van korte cursussen of de Natuurcursus in het verschiet ligt.

c. Beginnersgroepen als ontbrekende schakel in de KNNV-lijn

Cursisten die na de Natuurcursus of een beginnerscursus (korte cursus niveau 1) hun kennis willen verdiepen kunnen deelnemen aan een verdiepingscursus (korte cursus niveau 2). Wanneer zij de behoefte hebben om hun kennis daarna nog verder te verdiepen kunnen zij zich aansluiten bij een werkgroep van de KNNV. Echter, niet alle werkgroepen zijn zodanig ingericht dat zij nieuwkomers of

geïnteresseerden met weinig kennis optimaal kunnen of willen begeleiden. Het gevolg hiervan is dat mensen die bijvoorbeeld een insectencursus op niveau 1 en 2 gevolgd hebben en die zich daarna graag verder in insecten willen verdiepen daar nu geen mogelijkheid voor hebben. Met deze mensen zou een beginnersgroep gestart kunnen worden.

d. Wat is een beginnersgroep?

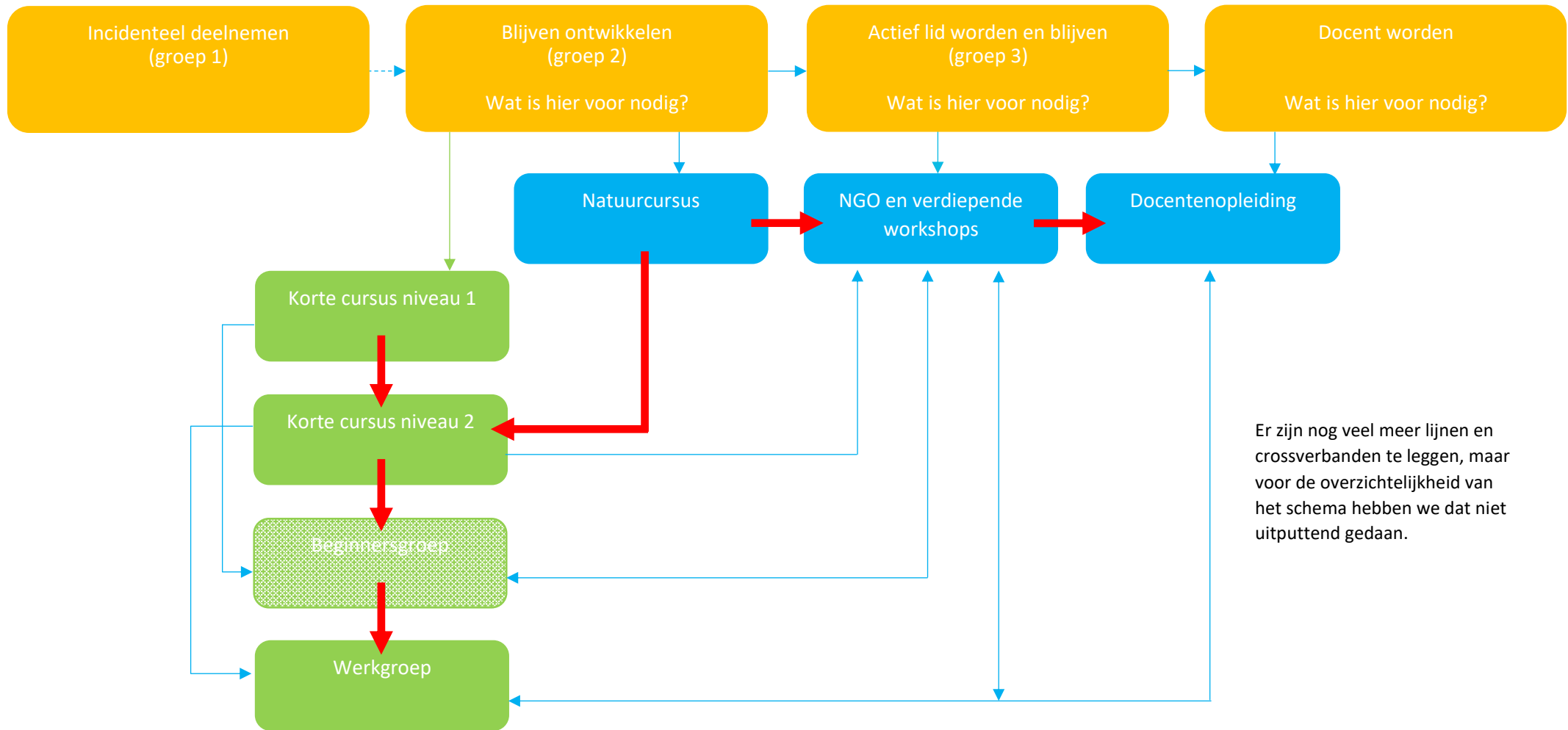
Een beginnersgroep is een groep cursisten die na afronding van een cursus op niveau 2 (of een cursus op niveau 1 wanneer daar geen cursus op niveau 2 op volgt) met elkaar en onder begeleiding van een 'specialist' excursies en/of onderzoekachtige activiteiten organiseert om hun kennis over het betreffende onderwerp te verdiepen. Zo'n groep kan voor sommigen uiteindelijk een springplank zijn naar de werkgroep zelf, maar kan ook een blijvende extra groep zijn.

De vraag is natuurlijk of het begeleiden van een beginnersgroep met betrekking tot een bepaald onderwerp niet een vanzelfsprekende taak van de desbetreffende KNNV-werkgroep zou moeten zijn? Wij denken van wel. Feitelijk zou elke werkgroep van de KNNV zo ingericht moeten zijn dat beginners daarin een duidelijke plek én begeleiding kunnen vinden. Bij sommige werkgroepen is dat ook zo. Maar daar waar dat niet te organiseren of wenselijk is, zou een beginnersgroep zoals hierboven beschreven, een goed alternatief zijn en tegemoetkomen aan de wensen van de cursisten.

e. Schematische weergave van de doorgaande ontwikkellijn cursussen

Op de volgende pagina vindt u een schematische weergave van de doorgaande ontwikkellijn cursussen, waarin middels pijlen is aangegeven welke keuzes mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur desgewenst kunnen maken. Het aantal pijlen is niet uitputtend of met andere woorden; er zijn veel meer mogelijkheden dan in het schema aangegeven.

Een schematische weergave van de doorgaande ontwikkellijn cursussen

Er zijn nog veel meer lijnen en crossverbanden te leggen, maar voor de overzichtelijkheid van het schema hebben we dat niet uitputtend gedaan.

➔ Blijven ontwikkelen

■ IVN-lijn

■ KNNV-lijn

*Iedereen kan, afhankelijk van haar/zijn kennisniveau, naar behoefte ergens in- of uitstromen.

3. De cursussen nader beschouwd

De Natuurcursus

De Natuurcursus is, evenals de korte cursussen van niveau 1, een goed startpunt om mensen die geboeid zijn door de natuur maar er nog weinig van weten op weg te helpen. Het is een laagdrempelige en gezellige basiscursus waarin een grote verscheidenheid aan onderwerpen aan bod komt zoals het ontstaan van het landschap in Brabant, natuur in de stad, vogels, het bos en bomen, wilde planten, insecten, het waterleven, paddenstoelen, enzovoort.

De cursus bestaat uit 10 cursusavonden, 9 excursies -waaronder een busexcursie naar Zeeland- en een afsluitende tweedaagse met overnachting.

Tijdens de cursusavonden is er naast theorie veel aandacht voor het zelf waarnemen en ontdekken. Op elke (maandelijkse) cursusavond volgt een excursie naar buiten, zodat in de praktijk gezien en beleefd kan worden wat tijdens de cursusavond behandeld is. De excursies vinden plaats op diverse locaties in en rondom Tilburg zodat cursisten ook hun eigen leefomgeving beter leren kennen.

Beginnerscursussen: Korte cursussen niveau 1

Ook de korte cursussen niveau 1* zijn een goed startpunt voor mensen die geboeid zijn door de natuur en er meer over willen weten. Hét grote verschil met de Natuurcursus is natuurlijk dat de korte cursussen maar één onderwerp hebben en dat zij bovendien veel korter duren dan de Natuurcursus. De korte cursussen niveau 1 zijn daarmee geschikt voor mensen die interesse hebben in één onderwerp en bovendien niet staan te wachten op een cursus die 10 maanden duurt.

Een korte cursus bestaat, afhankelijk van de keuze van de docent, uit één of meerdere avonden en/of één of meerdere excursies, maar duren (over het algemeen) niet langer dan drie maanden.

De onderwerpen van de korte cursussen, zoals opgenomen in het driejarig schema op pag. 12, kunnen in de loop van de tijd wijzigen. Wel is het van belang dat er steeds mogelijkheden blijven om een korte cursus op niveau 1 of een verdieping daarop (niveau 2) te volgen.

* Er zijn ook korte cursussen die maar 1 niveau hebben. Die vallen ook onder deze groep.

Verdiepingscursussen: Korte cursussen niveau 2

De korte cursussen niveau 2 zijn verdiepingcursussen, waarin voortgebouwd wordt op de kennis die in niveau 1 is opgedaan. Cursisten zullen afkomstig zijn van de cursussen op niveau 1, de Natuurcursus, de NGO of instromers met voorkennis. Ook hier geldt: Een korte cursus niveau 2 bestaat, afhankelijk van de keuze van de docent, uit één of meerdere avonden en/of één of meerdere excursies, maar duren (over het algemeen) niet langer dan drie maanden.

De NGO (NatuurGidsenOpleiding)

De NGO is een 1,5 tot 2 jaar durende kaderopleiding die gegeven wordt onder auspiciën van het landelijk IVN waarbij een diploma behaald kan worden. Het doel van de NGO is het opleiden van cursisten tot actieve IVN-ers. Na de opleiding zijn zij breed binnen de IVN-afdeling Tilburg inzetbaar bij verschillende doelgroepen -van jong tot oud- en beheersen zij een grote variëteit aan werkvormen op het gebied van Natuur- en Milieueducatie en Duurzaamheid. Cursisten voor deze opleiding hebben de Natuurcursus gevolgd of voldoende kennis opgedaan door meerdere korte

cursussen te volgen of hebben de noodzakelijke voorkennis elders opgedaan. Voorwaarde voor deelname aan de NGO is een lidmaatschap van het IVN, waarbij een lidmaatschap van de afdeling Tilburg de voorkeur geniet.

Verdiepingsworkshops

De verdiepingsworkshops zijn toegankelijk voor mensen die, met betrekking tot het onderwerp van de workshop, enige voorkennis hebben. Deze kennis kan zijn opgedaan doordat zij de Natuurcursus, een korte cursus of de NGO gevolgd hebben, maar kan ook anderszins zijn opgedaan.

Er wordt elk seizoen één verdiepingsworkshop georganiseerd (max aantal deelnemers 20).

Docentenopleiding

Ooit, in de jaren '80, is er één keer een docentenopleiding Natuurgidsencursus georganiseerd in Brabant door het IVN Consulentenschap Noord-Brabant. Sindsdien nooit meer. Het gevolg hiervan is dat docenten voor de Natuurcursus en de NGO nog uit die vijver komen of geworven zijn c.q. worden van buiten het IVN. De groep docenten die beschikbaar is, is klein, waardoor dezelfde mensen meerdere cursussen gelijktijdig geven hetgeen een enorme belasting voor hen is c.q. kan zijn. Er is met andere woorden een grote behoefte aan nieuwe docenten.

Anderzijds zijn er mensen die de NGO gevolgd hebben en graag een inhoudelijke bijdrage zouden willen leveren aan de Natuurcursus en/of korte cursussen, alleen bestaat er voor hen op dit moment geen mogelijkheid om hiertoe een (gerichte) opleiding te volgen. Het zou derhalve nuttig zijn om dit mogelijk te maken, ook met het oog op de doorgaande ontwikkellijn van mensen.

Wij denken aan een Docentenopleiding voor een kleine groep (max 15 cursisten) van 10 maanden die georganiseerd wordt voor en door de regio -waarbij de afdeling Tilburg het voortouw neemt- en die eens in de vier jaar plaats vindt (na twee NGO's). Aan de docentenopleiding kunnen mensen meedoen die de NGO gevolgd hebben of anderszins de noodzakelijke voorkennis hebben vergaard (intakegesprek). De opzet, inhoud, enzovoort moet nog uitgedacht worden maar we denken aan 10 dagexcursies waarin naast praktische natuurkennis ook de methodiek/didactiek aan bod komt en 10 avondbijeenkomsten waarin vooral methodiek/didactiek centraal staan. Wij opteren voor een start van de docentenopleiding in september 2020.

Andere cursussen

Naast bovengenoemde cursussen worden er door de afdeling soms ook andere cursussen georganiseerd, zoals bijvoorbeeld een Natuuroudercursus. Deze en andere (incidentele) cursussen, die geen deel uitmaken van de doorgaande ontwikkellijn, zijn niet opgenomen in het driejarig schema op pagina 12. Neemt niet weg dat verzoeken of ideeën voor andere dan in het schema opgenomen cursussen, altijd voorgelegd kunnen worden aan de cursuswerkgroep IVN/KNNV.

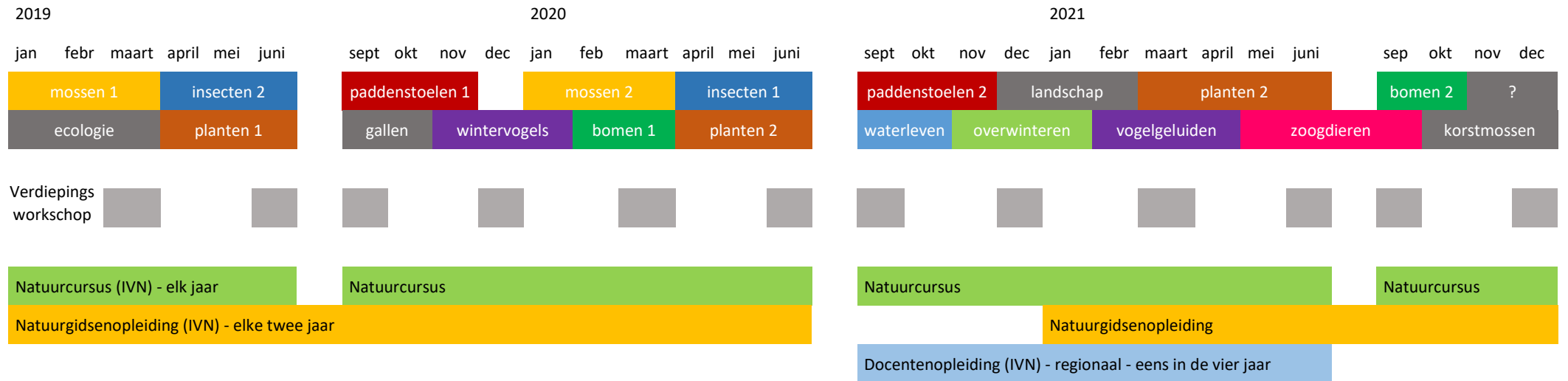
3.1 Driejarig schema cursussen

Voorgaande roept natuurlijk de vraag op wat dit betekent voor het cursusaanbod. Wat bied je aan? Hoeveel verschillende cursussen (breedte)? En welk tijdsbestek omvat het totaal aan verschillende cursussen of met andere woorden hoe lang kunnen mensen cursussen volgen zonder dat er een dubbeling ontstaat?

In dit Meerjarenplan cursussen stellen wij voor uit te gaan van een driejarig schema dat zich steeds herhaalt. In elk jaar zijn er per seizoen twee korte cursussen gelijktijdig van (meestal) verschillend niveau (1 en 2) die gevolgd kunnen worden. Dit betekent dat geïnteresseerden zes jaar lang korte cursussen kunnen volgen zonder dat er een dubbeling ontstaat. Elk jaar in september start er een Natuurcursus en elke twee jaar een NGO in februari. Aangezien de Natuurcursus geldt als 'vooropleiding' voor de NGO, zullen er elke twee jaar 60 potentiële deelnemers voor de NGO zijn. Na twee NGO's, dus eens in de vier jaar, start er een docentenopleiding. Naast korte cursussen, de Natuurcursus, de NGO en de docentenopleiding is er elk seizoen een verdiepende workshop van één dag.

Driejarig schema cursussen

Een korte cursus duurt over het algemeen maximaal 3 maanden en bestaat, afhankelijk van de docent, uit een aantal cursusavonden en excursies. Meerdere cursussen kennen 2 niveaus; niveau 1 = basis en niveau 2 = verdieping.

* De thema's in bovenstaand schema zijn een voorbeeld.

3.2 Vele mogelijkheden

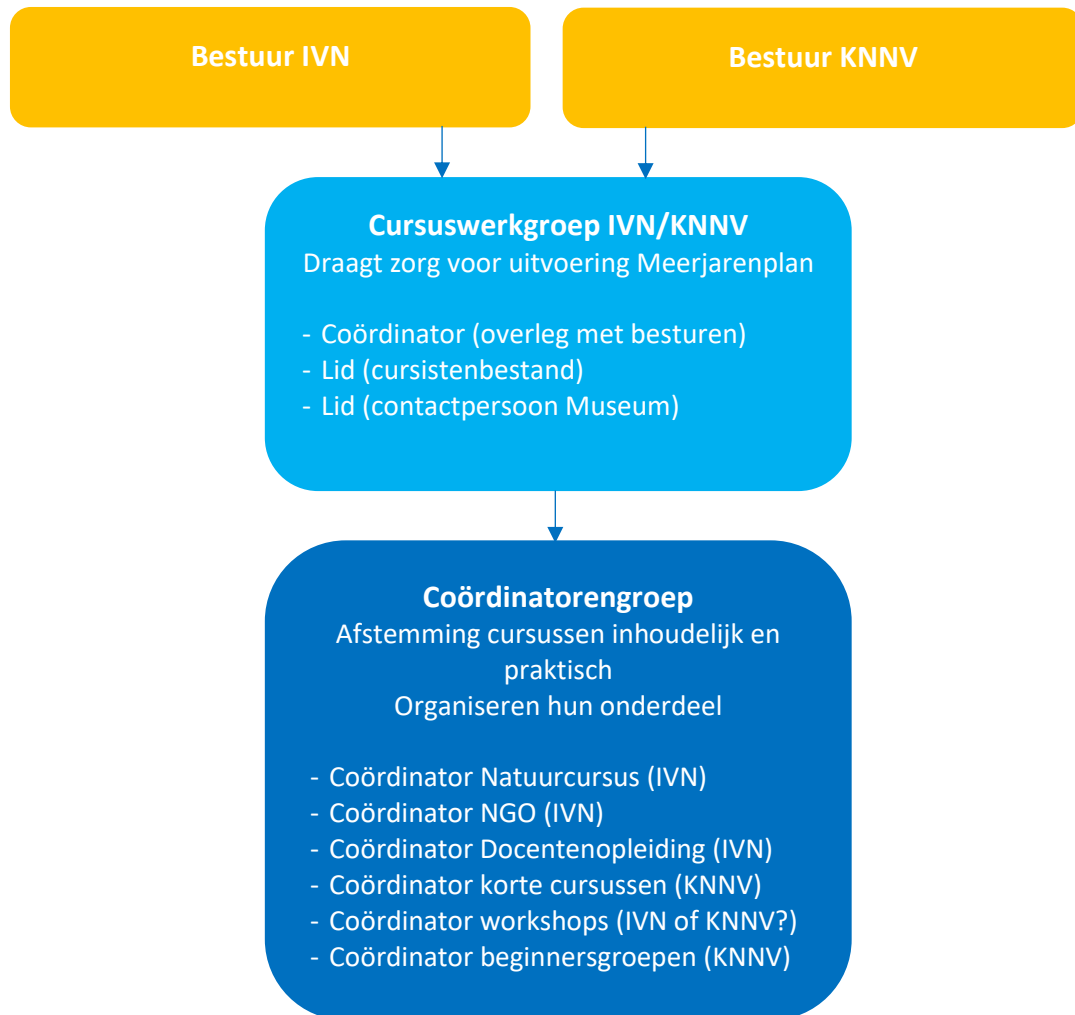
Het driejarig schema cursussen biedt vele mogelijkheden:

- Zij die incidenteel aan activiteiten willen deelnemen (groep 1), kunnen een korte cursus volgen die aansluit bij hun interesse. Zij hebben daarbij de keuze om, afhankelijk van hun kennisniveau, een cursus op niveau 1 of niveau 2 te volgen.
- Zij die enthousiast zijn geworden en méér willen (groep 2), kunnen bijvoorbeeld starten met een of meerdere korte cursussen of de Natuurcursus. Na de Natuurcursus kunnen zij korte cursussen op niveau 2 (verdieping) en/of één of meerdere verdiepingsworkshops volgen. Wie wil kan doorstromen naar de NGO of zich aansluiten bij een beginnersgroep of werkgroep van de KNNV. Het bieden van de mogelijkheid om korte verdiepingscursussen en/of -workshops te volgen is vooral van belang voor cursisten van de Natuurcursus uit jaar 1 en 3 die graag een NGO willen volgen (zie schema op vorige pagina), omdat zij anderhalf jaar moeten wachten voor er weer een NGO start.
- Zij die de behoefte voelen om de opgedane kennis te delen met onbekenden c.q. een actieve IVN-er te worden (groep 3), kunnen de NGO volgen. Voorwaarde voor deelname aan de NGO is een bepaald kennisniveau. Dit kennisniveau -gesprekspunt bij de intake- kan verkregen zijn door eerst de Natuurcursus of een serie korte cursussen gevolgd te hebben of kan anderszins zijn opgedaan. Na de NGO kunnen zij korte verdiepingscursussen en/of -workshops volgen, zich aansluiten bij een werkgroep van de KNNV of doorstromen naar de docentenopleiding.
- Daarna of daarnaast bestaat er de mogelijkheid om de docentenopleiding te volgen. Uiteraard is hiervoor een bepaald kennisniveau noodzakelijk -gesprekspunt bij de intake- die verkregen kan zijn door eerst de NGO gevolgd te hebben of anderszins te zijn opgedaan.
- Een ieder kan natuurlijk, afhankelijk van het kennisniveau en de ontwikkelbehoefte, op elk moment ergens in het schema (pagina 8) in- of uitstromen.

4. Praktische zaken

Hieronder stippen we een aantal praktische zaken -niet uitputtend- aan:

- Het organogram met betrekking tot de cursussen kan er als volgt uitzien en dient verder uitgewerkt te worden (rollen en verantwoordelijkheden)

- De Cursuswerkgroep IVN/KNNV krijgt als taak dit Meerjarenplan cursussen, na goedkeuring door beide besturen, ten uitvoer te brengen en het waar nodig bij te stellen. De Cursuswerkgroep wordt voorgezeten door een coördinator die afkomstig is uit de IVN- óf KNNV-afdeling Tilburg en als taak heeft het onderhouden van het contact met de beide besturen en de aansturing van de Cursuswerkgroep inclusief de Coördinatoren groep;
- Daarnaast bestaat de Cursuswerkgroep uit:
 - één persoon die verantwoordelijk is voor het cursistenbeheer. Hij/zij beschikt over de mailadressen van geïnteresseerden en eerdere deelnemers aan cursussen, zodat deze mensen via de mail geïnformeerd kunnen worden wanneer de inschrijving voor een nieuwe cursus geopend is.
 - één contactpersoon voor Natuurmuseum Brabant die o.a. als taak heeft de data van alle cursussen af te stemmen met het museum;

- een aantal coördinatoren die met elkaar de inhoudelijke (doorlopende ontwikkellijn) en praktische kant (o.a. data) van de cursussen op elkaar afstemt. Eén coördinator voor de Natuurcursus, één voor de NGO, één voor de docentenopleiding, één voor het totaal aan korte cursussen, één voor de verdiepende workshops en één voor de beginnersgroepen. Een coördinator is voor zijn/haar cursus(sen) verantwoordelijk voor de gehele organisatie. Ook stelt de coördinator voor haar/zijn cursus(sen) een draaiboek op, zodat bij een wisseling van de wacht de overdracht soepel kan verlopen. De coördinator beginnersgroepen heeft als taak om voor een startende beginnersgroep een 'specialist' te zoeken;
- Daarnaast is het noodzakelijk -ervaring uit het verleden c.q. het Cursusoverleg KNNV/IVN- dat de leden van de Cursuswerkgroep (niet zijnde de leden van de Coördinatoren-groep) in het bestuur van een van beide afdelingen zitting hebben danwel het mandaat van deze besturen hebben om zelfstandig beslissingen te nemen;
- De eindverantwoordelijkheid (ook drager van het financieel risico) voor een bepaalde cursus, groep cursussen of aanverwante activiteit, kan -net als nu- bij één van beide verenigingen liggen:
 - Natuurcursus - IVN
 - NGO - IVN
 - Docentenopleiding - IVN
 - Korte cursussen - KNNV
 - Beginnersgroepen - KNNV
 - Verdiepende workshops - IVN of KNNV?
- Er komt een bestand met mensen die (korte) cursussen en workshops kunnen en willen geven of een beginnersgroep willen begeleiden met aanduiding van hun specialisatie(s). De coördinatoren kunnen van dit bestand gebruik maken wanneer zij voor hun 'activiteit' op zoek zijn naar docenten, begeleiders, enzovoort. Het bestuur van de IVN-afdeling Tilburg heeft Marlieke van Woerkom gevraagd dit bestand op te stellen.

5. Hoe verder met dit plan?

Dit Meerjarenplan cursussen is in eerste instantie geschreven als een bespreekstuk en vervolgens besproken in/met de besturen van de IVN- en KNNV-afdeling Tilburg. Naar aanleiding van deze besprekingen is het plan aangepast en deels herschreven. De voor u liggende versie is dus versie 2 en zal wederom naar beide besturen gestuurd worden, waarna zij het, in een gezamenlijk overleg al dan niet kunnen vaststellen.